

THEDE PALM:

Till sist

får Svensk Tidskrift meddela, att Anders Arfwedson avgått ur redaktionen för att bli en av statssekreterarna i Utbildningsdepartementet. Redan av tidsskäl skulle han inte kunna åtaga sig att regelbundet medverka i redaktionens arbete. Inte heller kan han fortsätta att skriva den här spalten. Hans medredaktörer kommer att sakna honom, och många läsare kommer att göra detsamma. Men vad Svensk Tidskrift förlorar, blir det andra som vinner.

Det hårt prövade Utbildningsdepartementet – inget departement har under senare år haft en sämre chef och alltså fått sämre anseende – förtjänar i högsta grad att ställas under ny ledning. Det skall gärna erkännas, att fru Anna-Greta Leijon som biträdande utbildningsminister med egna erfarenheter som lärare har haft mer förståelse för skolans behov än hennes departementschef. Men till att motverka hennes och andras ansträngningar har kommit, att en socialdemokratiskt genomdoktrinerad Skolöverstyrelse utgjort ett svårgenomträngbart hinder för den som velat föra en mer förnuftig skolpolitik.

Värre har det varit för universiteten. Även om vissa delar av den nya högskolereformen – ordet reform är ett tåligt ord, men sällan har det använts sämre än här – redan framskridit så långt att de inte går att stoppa, är det dock möjligt att genomföra modifieringar. Sådana kommer att behövas. Framför allt är det sättet att se på universiteten som behöver ändras, och ändras till det mycket bättre.

Under senare år har man fått ett mycket klart intryck av att de styrande på något vis

sett snett – snett underifrån – på universiteten. Byråkratiseringen, som i det här fallet betytt kontrollen, har skärpts. Utbildningen har försämrats genom bristande resurser och genom att lärarna tvångsengagerats för uppgifter, som inte borde vara deras och som till väsentlig del varit onyttiga. Resultaten har blivit därefter, och också på detta område har Sveriges anseende sjunkit, inte minst i de nordiska länderna.

Ordet forskning har visserligen kommit i bruk som honnørsord, men alla vet att forskningens villkor har försämrats. Värst är att regeringen har velat styra forskningen till tjänstgöring för vad som politiker ansett vara samhällsnyttigt, vilket i sin tur betytt att forskare skulle vara partibundna och partiljala: man vet hur socialdemokratiska nationalekonomer, som vågat ha andra åsikter än hr Sträng, behandlats i t ex LO-tidningen Aftonbladet. Under allt detta har förståelsen för grundforskning minskat och dess betydelse underskattats. Dess resultat kan ju sällan direkt avläsas till den heliga Rörelsens nytta.

Det är ingen hemlighet att under senare år känslor av maktlöshet och förtvivlan utbredd sig i universitetskretsar. Den nya regeringen har förändrat läget. Man har sett ett ljus i slutet av tunneln. "Sämre utbildningsminister än den vi haft går inte att åstadkomma, vem det än skulle bli", sade någon dagen efter valet. Enkelt uttryckt: förhoppningarna på att man nu skall få göra ett hederligt arbete enligt svensk forskningstradition har slagit ut i full blom.

En mycket god kvartett har avdelats för att förbättra den svenska utbildningens vill-

kor och för att stödja men inte sätta sig på den fria forskningen. Jan-Erik Wikström och Britt Mogård som statsråd och Bert Levin och nu Anders Arfwedson som statssekreterare är var för sig starka namn på sina platser. Erfarenheten lär, att om fyra dugli-

ga personer slår sig ihop och bildar en arbetsgrupp, blir resultatet av deras förenade ansträngningar ännu bättre än vad de var för sig skulle kunna åstadkomma.

Lycka till!